

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ Н. І. Василькова

05 вересня 2018 р. 2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ (ДАВНЯ І НОВА)

Ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність 014 «Середня освіта»,
014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
освітня програма Українська мова і література;

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Спеціальність 035 «Філологія»

035.01 українська мова та література
освітня програма Українська мова і література

2018-2019 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія української літератури (давня і нова)» для студентів галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 «Середня освіта» (Українська мова і література); галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 035 «Філологія» 035.01 українська мова і література.

Розробник: Романюк Любов Миколаївна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат філологічних наук, доцент _____ (Романюк Л. М.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 01 від «29» серпня 2018 р.

Завідувач кафедри _____ (Філатова О. С.)

«29» серпня 2018 р.

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка 03 Гуманітарні науки	Нормативна	
	Спеціальність 014 «Середня освіта», 035 «Філологія»		
	014.01 Середня освіта (Українська мова і література); 035.01 Українська мова та література	Рік підготовки:	
		1-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання Тема: Г.С. Сковорода як художній образ української літератури ХІХ ст. (Т.Шевченко, М. Костомаров)..		Семестр	
Загальна кількість годин: 180			
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: 6 аудиторних – 40 самостійної роботи - 140	Ступінь бакалавра	20 год.	
		Практичні, семінарські	
		20 год.	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		140 год.	
	Вид контролю: іспит		

Мова навчання - українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 180 год; ауд. 40 год; самостійна робота – 140 год. (22,2%, 70,7%).

Мета, завдання навчальної дисципліни та результати навчання

1.1. Мета курсу: засвоєння студентами поняття «Українська література» в її географічних та часових межах, ознайомлення з основними тенденціями українського літературного процесу XI - перших десятиліть XIX століття, із кращими зразками художньої літератури означеного періоду та розгляд і осмислення їх зв'язку зі світовими надбаннями.

1.2. Завдання курсу

- розкрити загальні закономірності розвитку української літератури XI- перших десятиріч XIX ст.;
- ознайомити студентів з історичними та культурними особливостями формування давньої української літератури;
- розглянути характерні проблемно-тематичні і стилістичні риси літературних пам'яток та художніх творів від часів Київської Русі до кінця ХУІІІ ст.;
- навчити студентів критично сприймати наукові публікації тенденційного характеру;
- сформуувати самостійний погляд на художні явища;
- вдосконалити їхні вміння і навички аналізувати художні твори та явища літературного процесу в Україні;
- виробляти у студентів власні погляди на художні явища;
- забезпечити оволодіння студентами необхідною термінологією.

Передумови для вивчення дисципліни:

Дисципліни: «Усна народна творчість», «Етнографія», «Історія України».

Робоча програма навчальної дисципліни складається з 6-и кредитів

Результати навчання:

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- уміння оперувати сучасним категоріально-термінологічним апаратом літературознавства, знання найважливіших філологічних вітчизняних і зарубіжних наукових шкіл;
- розуміння місця літературознавства у системі сучасного гуманітарного знання, знання основ літературознавства для аналізу літературних явищ і процесів в українській літературі;
- володіння навичками самостійного аналізу своєрідностей художніх епох, напрямів, течій, видів і жанрів літератури.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

- *здатність до навчання;
- *здатність працювати самостійно, готовність удосконалювати й розвивати свій інтелектуальний та загальнокультурний рівень;
- *здатність до аналізу і синтезу;
- *цінування та повага різноманітності та мультикультурності;
- *здатність застосовувати знання на практиці.

II. Фахові:

- * Знання основних етапів розвитку української літератури, стильових тенденцій літературної доби.
- Знання жанрових особливостей літератури XI-ХУІІІ ст; періодизації творчого шляху

- письменників; специфіки творчого методу й поетики творчих постатей.
- Володіння навичками аналізу літературних творів у єдності змісту та форми.
- Знання термінологічного апарату навчальної дисципліни.
- Уміння розкривати характерні особливості індивідуального стилю митця.
- Знання закономірностей пошуків засобів художньої виразності, естетичних орієнтирів доби.
- Уміння встановлювати співвідношення загальних явищ літературного процесу зі специфікою окремих видів та жанрів.
- Уміння критично оцінювати набутий досвід із позицій сучасних досягнень методичної науки.
- Здатність виявляти риси взаємовпливу в українському та світовому літературно-мистецькому процесі.
- Здатність удосконалювати уявлення про оригінальну художню творчість та протилежні їй вияви, виявляти характерні ознаки запозичення, наслідування і моделі власного шляху письменників.
- Уміння застосовувати набуті під час вивчення навчальної дисципліни знання, вміння і навички у практиці шкільного викладання літератури.

2. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Основні тенденції розвитку давньої української літератури.

Тема 1. Оригінальна і перекладна література Київської Русі

Характеристика поняття «українська література». Загальнокультурні виміри становлення та розвитку давньої української літератури. Обсяг та періодизація давнього письменства. Особливості давньої літератури.

Оригінальна і перекладна література Київської Русі. Історичні умови виникнення перекладної літератури, її специфічні риси. Жанрова своєрідність перекладної літератури Київської Русі. Біблія як літературна пам'ятка.

Тематика та художні особливості «Велесевої книги». Ідейно-художня своєрідність літописів княжої доби. «Повчання дітям» Володимира Мономаха. Паломницька література. «Моленіє» Данила Заточника.

Кредит 2. Ораторсько-проповідницька проза. Літописання Київської Русі.

Тема 1. Ораторсько-проповідницька проза українського середньовіччя, її художня специфіка.

Загальна характеристика ораторсько-проповідницької прози Київської Русі. Провідні жанри. Іларіон Київський – руський філософ, письменник, історик. Композиційні особливості «Слова про Закон і Благодать» Іларіона. Тематично-художня специфіка творчості Феодосія Печерського. Творчість Кирила Турівського та Кліма Смолятича. Особливості ораторської прози.

«Повість временних літ»: композиція та художньо-стильові особливості. Особливості характеротворення образу княгині Ольги. Народнопоетичні легенди та перекази в літописі, їх значення.

«Слово о полку Ігоревім». Історична основа літопису. Питання часу, місця написання та авторства твору. Образи «Слова о полку Ігоревім», засоби їх характеротворення. Сучасні дослідження і наукові гіпотези щодо пам'ятки.

Кредит 3. Українська література XIII – XVII ст.

Тема 1. Українська література пізнього Середньовіччя: джерела, система жанрів.

Специфіка літератури пізнього Середньовіччя. Історичні умови розвитку літератури пізнього Середньовіччя. Література другої половини XIII – середини XIV ст. Література другої половини XIV – XV ст. Проблеми дослідження літератури цього періоду. Оригінальна й перекладна література пізнього Середньовіччя. Література «ожидовілих». Серапіон Володимирський, Григорій Цамблак як знакові постаті цієї доби.

Паломницький жанр в українській літературі. Ігумен Данило – основоположник української паломницької літератури.

Художня своєрідність пам'ятки «Кієво-Печерський патерик». Українська латиномовна література.

Тема 2. Українська полемічно-публіцистична література кінця XVII ст.

Виникнення і розвиток полемічно-публіцистичної прози. Діяльність Герасима Смотрицького, Василя Суразького, Герасима Смотрицького Стефана Зизанія. Анонімні твори. «Тренос» Мелетія Смотрицького. Літературна діяльність Іпатія Потія.

Літературна спадщина І. Вишенського. Світогляд письменника, його особливості. Історична основа, проблематика «Послання до єпископів».

Кредит 4. Література XVII-XVIII століть

Тема 1. Художній світ барокової поезії.

Київські поетики та риторики. Панегірична поезія раннього барокко. Провідні жанри поезії: панегірик, елегія, епіграми.

Художня своєрідність творів Герасима Смотрицького. Оплакувальні панегірики як жанровий різновид. Своєрідність твору Касіяна Саковича «Вірші на жалібний погреб...». Поетична творчість Г. Сковороди.

Загальна характеристика поетичної спадщини Г. Сковороди. Структура збірки «Сад божественних пісень». Пейзажні вірші – нове явище тогочасної української літератури. Біблійна основа творів. Художні особливості пісень Г. Сковороди.

Кредит 5. Проза та драматургія XVII – XVIII ст.

Тема 1. Барокова ораторсько-проповідницька проза.

Історичні умови розвитку літератури та культури. Нова проповідницька й публіцистична проза. Ораторсько-проповідницька проза. Використання українськими проповідниками стилю бароко, його характерних рис.

Іоанникій Галятовський (трактат «Наука, або Спосіб зложення казання», збірка проповідей «Ключ розуміння»).

Лазар Баранович. Суспільно-політичні погляди й літературна діяльність. Творчість Антонія Радивиловського.

Тема 2. Проза Г. Сковороди. Філософські твори. Збірка «Басни харковскія».

Огляд життя і творчості. Загальна характеристика філософських поглядів та естетичних засад. Ідея спорідненої праці у філософському трактаті «Розмова, звана Алфавіт, чи Буквар світу». Лірика. Збірка «Сад божественних пісень».

Тема 3. Жанрово-тематичні особливості української драматургії XVII-XVIII ст.

Ідейно-художня своєрідність драматургії. Інтермедії як форма драматичної творчості. Найдавніші драматичні твори – анонімні інтермедії до драми Якуба Гаватовича.

Українська барокова драматургія ХУІІ ст. Драма «Алексе́й человек Божий». П'єса «Слово о збуренню пекла». Особливості сюжету, тема й образи драми.

Жанрово-тематичні особливості української драматургії ХУІІІ ст. історична драма Ф.Прокоповича «Володимир»: особливості характеротворення. Тематика й особливості поетики драми невідомого автора «Милість Божа».

Барокова образність драми Г. Кониського «Воскресеніє мертвих». Вертепна драма ХУІІІ ст.

Кредит 6. Становлення нової української літератури

Тема 1. Нова українська література. Суспільно-історичні та культурні умови її становлення.

І. Котляревський – засновник нової української літератури. «Енеїда» – перший класичний твір нової української літератури. Новаторство І. Котляревського – драматурга.

Тема 2. Г. Квітка-Основ'яненко – перший прозаїк нової української літератури.

Григорій Квітка-Основ'яненко (1778–1843) – основоположник нової української прози. Повісті та оповідання бурлескно-реалістичного характеру («Конотопська відьма» (1836), «Салдацький патрет» (1833) та ін.) та сентиментально-реалістичні повісті письменника («Маруся» (1832), «Сердешна Оксана» (1838) та ін.). Т.Шевченко, П.Куліш, І.Франко та ін. про прозу Г.Квітки-Основ'яненка.

Розширення тематичних горизонтів української драматургії та збагачення її художніми відкриттями Г.Ф.Квітки-Основ'яненка («Сватання на Гончарівці» (1835), «Шельменко-денщик» (1838) та ін.).

Тема 3. Національні особливості розвитку жанру байки.

П. Білецький-Носенко – перший байкар нової української літератури. Жанрово-композиційна своєрідність твору «Горпинида, чи вхоплена Прозерпина», 1818 р. Сюжетна основа поеми і художня традиція у репрезентації системи образів. Характер зображення традицій та звичаїв українського народу. П. Білецький-Носенко - байкар. Фольклорна основа байок письменника та використання мандрівних байкарських сюжетів. Увага Байка – як визначальна частина творчості П. Гулака-Артемівського. Новаторство Є. Гребінки-байкаря.

4. Структура навчальної дисципліни

	Кількість годин	
	усьо	у тому числі

Назви змістових модулів і тем	го	л	п	л а б	і н д	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Основні тенденції розвитку давньої української літератури.						
Тема 1. Оригінальна і перекладна література Київської Русі	30	2	2			26
всього	30	2	2			26

Кредит 2. Ораторсько-проповідницька проза. Літописання Київської Русі.

Тема 1. Ораторсько-проповідницька проза українського середньовіччя, її художня специфіка.	30	2	4			22
Всього	30	2	4			22

Кредит 3. Українська література XIII - XVІст.

Тема 1. Українська література пізнього Середньовіччя, система жанрів.	14	2	2			10
Тема 2. Полемічно-публіцистична література.	16	2	2			12
Всього	30	4	4			22

Кредит 4. Література ХУП-ХУШ ст.

Тема 1. Художній світ барокової поезії. Поетична творчість Г.Сковороди	30		2			28
Всього	30		2			28

Кредит 5. Проза та драматургія ХУП-ХУШ ст.

Тема 1. Барокова ораторсько-проповідницька проза	8	2				
Тема 2. Проза Г. Сковороди	14	2	2			10
Тема 3. Жанрово-тематичні особливості української драматургії ХУП-ХУШ ст.	8	2				2

всього	30	6	2			12
---------------	-----------	----------	----------	--	--	-----------

Кредит 6. Становлення нової української літератури

Тема 1. Нова українська література. І. Котляревський – засновник нової української літератури.	12	2	2			8
Тема 2. Г. Квітка-Основ'яненко перший прозаїк нової української літератури.	6	2	2			2
Тема 3. Національні особливості розвитку жанру байки на Україні.	12	2	2			8
всього	30	6	6			18

Всього **180** **20** **20** **140**

5. Теми практичних занять

№п/п	Назва теми	Кількість годин
	Кредит 1. Основні тенденції розвитку давньої української літератури	
1.	Жанрова своєрідність оригінальної літератури Київської Русі	2
	Кредит 2. Ораторсько-проповідницька проза. Літописання Київської Русі.	
2.	Ораторсько-проповідницька проза українського Середньовіччя, її художня специфіка	2
3.	«Повість временних літ»: композиція та художньо-стильові особливості	2
4.	«Слово о полку Ігоревім»: образи та художня специфіка твору	2
	Кредит 3. Ораторсько-проповідницька проза. Літописання Київської Русі.	
5.	Художня своєрідність пам'ятки агіографічного письменства «Києво-Печерський патерик».	2
6.	Літературна спадщина Івана Вишенського.	2
	Кредит 4. Література ХУП-ХУШ ст.	
7.	Філософський зміст прозової спадщини Г. Сковороди	2
	Кредит 5. Проза та драматургія ХУП-ХУШ ст	
8.	Барокова ораторсько-проповідницька проза.	1
	Кредит 6. Становлення нової української літератури	2
14.	Традиції і новаторство І. П. Котляревського у створенні поеми «Енеїда»	2
15.	Сентиментально-реалістична проза Г. Квітки-Основ'яненка.	2
16.	Розвиток жанру байки (П. Гулак-Артемівський, Є. Гребінка, Л. Боровиковський): антична і давньоукраїнська традиція.	1

	Всього	20 год.
--	---------------	----------------

8.1. Самостійна робота

Кредит 1. Основні тенденції розвитку давньої української літератури

2.	Опрацювати та законспектувати статті: *І. Ісіченко «Молитовний дискурс у літературі Київської Русі // Слово і час. – 2005. - №1-2.; *Білоус П. Твори про мандри в давній українській літературі //Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2003. - № 6.	10
	всього	10 год.
	Кредит 2. Ораторсько-проповідницька проза. Літописання Київської Русі.	
1..	Виписати цитати, що характеризують образи: Святослава та Ольги («Повість временних літ»); Ігоря та Ярославни («Слово о полку Ігоревім»).	5 год
2.	Вивчити напам'ять уривок із «Слова о полку Ігоревім» (початок), «Плач Ярославни» (від слів «На Дунаї Ярославнин голос чути... до слів «щоб я не слала йом у сліз на море рано»).	10 год
3.	Опрацювати та законспектувати статтю: Корпанюк М. «Слово про Ігорів похід» в українському літературознавстві та критиці (XIX- поч. XX ст.) // Слово і час. - 2000. - № 12. - С.19-27.	10 год
4.	Підготуватися до дискусії: «Князь Ігор – герой чи антигерой?»	5 год
	всього	30 год
	Кредит 3. Українська література XIII – XVI ст.	
1.	Законспектувати статтю Ю. Пелешка «Місце літератури «ожидовілих» в дискурсі української духовної культури пізнього Середньовіччя	10 год
2.	Зіставте образ Руської землі у «Слові о полку Ігоревім» та у «Слові про погибель Руської землі» (письмово).	10 год
3.	Опрацювати та законспектувати статтю І. Паславського «Писав мандровець, якого звать Вишенським» // Дзвін. – 1991. - №1. – С.152-160.	10 год
	всього	30 год.
	Кредит 4. Література XVII-XVIII ст.	
1.	Опрацювати зб. «Сад божественних пісень» Г. Сковороди. Вивчити напам'ять: «Всякому городу...»; «De libertate»; «Ой ти, пташко, жовтобока».	15 год
2.	Зробити письмово аналіз однієї поезії (на вибір)	10 год
	Виписати зі словників або енциклопедій визначення панегіричної,	5 год

	метафізичної, геральдичної, епіграматичної поезії.	
	всього	30 год
	Кредит 5. Проза та драматургія ХУІІ-ХУІІІ ст.	
1.	Виписати зі словника літературознавчих термінів визначення понять: драма, вертеп, інтермедія, драма-мораліте.	5 год
72	Виписати цитати для характеристики дійових осіб драм «Володимир» Феофана Прокоповича та «Воскресіння мертвих» Г. Кониського.	10 год
	всього	15 б.
	Кредит 6. Становлення нової української літератури	
1.	Вивчити напам'ять уривок з «Енеїди» І. Котляревського (перші 3 строфи).	5
2.	Вивчити напам'ять одну народну пісню із п'єси «Наталка Полтавка».	5
3.	Вивчити напам'ять байки: *Є. Гребінка «Ведмежий суд»; *П. Гулак-Артемівський «Дві пташки в клітці»; *Левко Боровиковський (на вибір).	15
	всього	25 б.
	Разом:	140 б.

9. Індивідуальні завдання

Тема: Г.С. Сковорода як художній образ української літератури ХІХ ст. (Т. Шевченко, М. Костомаров)..

Індивідуальне завдання виконується студентами-першокурсниками під час вивчення дисципліни «Історія української літератури (давня і нова) ст.». Мета – розвиток умінь працювати з науковими джерелами, текстами давнього письменства. Формування навичок дослідницької роботи, систематизація і узагальнення знань про особливості давньої та нової української літератури, знайомство з науковим матеріалом, що стосується біографії Г. Сковороди.

10. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		

D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

11. Відповідно, розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									іспит	разом
K1	K2	K3	K4	K5	K6			K/P	240	600
20	30	30	30	25	25			200		

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

- 1.** Відмінно. Відповідь повна, вичерпна, насичена термінологією з курсу; визначається точністю, послідовністю і логічністю; відповідає мовним нормам. У ході відповіді студент розкриває питання, передбачені для самостійного опрацювання, наводить приклади на підтвердження теоретичного матеріалу.
- 2.** Добре. Відповідь повна, вичерпна, насичена термінологією з курсу; визначається точністю, послідовністю і логічністю; однак трапляються незначні мовленнєві огріхи. У ході відповіді студент розкриває питання, передбачені для самостійного опрацювання, проте не завжди наводить приклади на підтвердження теоретичного матеріалу.
- 3.** Задовільно. Відповідь змістовна, однак неповна, репліки недостатньо вдалі, оскільки не враховують належним чином використання термінологічної лексики; порушується послідовність і логічність викладу думок; надається перевага невербальній комунікації; трапляються суттєві мовленнєві огріхи.
- 4.** Незадовільно. Студент бере участь в обговоренні теоретичних питань практичного заняття, проте, відповіді є недостатніми за обсягом (до 5-6 реплік), елементарними за змістом, зі значною кількістю помилок різного роду.

При оцінюванні контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- а) оцінка «відмінно» ставиться за правильного виконання всіх завдань;
- б) оцінка «добре» ставиться за виконання 75% усіх завдань;
- в) оцінка «задовільно» ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- г) оцінка «незадовільно» ставиться, якщо завдань виконано менше від 50%.

12. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання до самостійної та індивідуальної роботи (зокрема реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

13.Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу.

Проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, порівняльний аналіз; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми та ін.).

14. Методичне забезпечення

1.Романюк Л. М. Історія української літератури (давня і нова): навчально-методичний комплекс. Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2018. 84 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

- 1.Білоус П. В. Історія української літератури XI-XIII ст. Навчальний посібник. К., 2009. 423 с.
- 2.Білоус П. В. Історія української літератури XI-XIII ст. Навчальний посібник для самостійної роботи студента. К.,2010. 357 с.
- 3.Золоте слово: хрестоматія літератури України-Русі епохи середньовіччя IX–XV століть. – Кн.
- 4.Література раннього середньовіччя (до 988 року); Література високого середньовіччя (988–1240) / За ред. В. Яременка; Упорядн.: В. Яременко, О. Сліпушко. – К.: Вид-во «Аконіт», 2002. – 800 с.
- 5.Література високого Середньовіччя (988–1240); Література пізнього Середньовіччя (1240 – середина XV ст.) / За ред. В. Яременка; Упорядн.: В. Яременко, О. Сліпушко. – К.: Вид-во «Аконіт», 2002 – 802 с.
- 6.Полек В. Т. Історія української літератури X-XIII ст. К., 1994. 217 с.

Допоміжна

- 1.Аверинцев С.С. Софія – Логос. Словник / С.С. Аверинцев. – К.: Дух і літера. – 1999. – 464 с.
2. Александров О. Середньовічний автор / Олександр Александров // Давньоруське любомудріє. Тексти і контексти. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – С. 9-24.
3. Багалій Д. Український мандрований філософ Григорій Сковорода. – 2-ге вид. / Дмитро Багалій. – К.: Орія, 1992. – 472 с.
4. Білоус П. Актуальні питання української літературної медієвістики / Петро Білоус. – Житомир, 2009. – 246 с. – (Наукове видання).
5. Білоус П. Давньоукраїнська література і фольклор: проблема художнього коду / Петро Білоус. – Житомир: Косенко, 2006. – 109 с.
6. Білоус П. Паломницький жанр в історії української літератури / Петро Білоус. – Житомир, 1997. – 158 с.
7. Білоус П. Світло зниклих світів / Петро Білоус. – Житомир: Полісся, 2003. – 159 с.
- 8.Брайчевський М.Ю. Автор «Слова о полку Ігоревім» та культура Київської Русі / М. Ю.Брайчевський. – К.: Фенікс, 2005. – 551 с.
- 9.Вдовина АстроПринт, 1999. – 120 с. О. Я. Осмислення Кирилом Туровським проблеми

- гріховності людини у Притчі про сліпця і хромця / О. Я. Вдовина // Національний університет «Києво- Могиллянська академія». Наукові записки. – Т. 18. Філософія та релігієзнавство. – К.: Видавничий дім «КМ Академія», 2002. – С. 44 – 46.
10. Величко С. В. Літопис. Т. 1., Т. 2. / Пер. з книжної мови, вст. стаття, комент. В. О. Шевчука; відп. ред. О. В. Мишанич. – К.: Дніпро, 1991. (Давньоруські та давні українські літописи).
11. Генсьорський А. І. Галицько-Волинський літопис: Процес складання, редакції і редактори / А. І. Генсьорський– К.: Вид-во АН УРСР, 1958. – 103 с.
12. Григорій Сковорода. Твори в 2 т. Український науковий інститут Гарвардського університету. Інститут літератури ім. Шевченка НАНУ. – Київ: Обереги, 1994.
13. Грушевський М. С. Історія української літератури: В 6 т., 9 кн. / М. С. Грушевський. – Т. 2. – К.: Либідь, 1993. – 264 с.
14. Грушевський М. С. Історія української літератури: В 6 т., 9 кн. / М. С. Грушевський – Т. 3. – К.: Либідь, 1993. – 285 с.
15. Задорожна Л. М. Характерологія першої частини «Літопису Руського»/ Л. М. Задорожна // Література. Фольклор. Проблеми поетики. Збірник наукових праць. Випуск 18. Частина 2. – К.: Акцент, 2004. – С. 23-52.
16. Задорожна Л. М. Риси етнотипу та етнохарактеристики у системі розвитку української літератури. Літописна спадщина. Навчальний посібник / Л. М. Задорожна. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2006. – 139 с.
17. Золоте слово: хрестоматія літератури України-Русі епохи середньовіччя IX–XV століть. – Кн. 1: Література раннього середньовіччя (до 988 року); Література високого середньовіччя (988–1240) / За ред. В. Яременка; Упорядн.: В. Яременко, О. Сліпушко. – К.: Вид-во «Аконіт», 2002. – 800 с.
18. Золоте слово: хрестоматія літератури України-Русі епохи середньовіччя IX–XV століть. – Кн. 2: Література високого Середньовіччя (988–1240); Література пізнього Середньовіччя (1240 – середина XV ст.) / За ред. В. Яременка; Упорядн.: В. Яременко, О. Сліпушко. – К.: Вид-во «Аконіт», 2002 – 802 с.
19. Іларіон Київський. Слово про Закон і Благодать // Золоте слово. Хрестоматія літератури України-Русі епохи Середньовіччя IX—XV століть: у 2-х кни. – Кн. 1. – К.: Аконіт, 2002. – С. 274-309.
20. Ісіченко І. Аскетична література Київської Русі / Ігор Ісіченко. – Харків: Акта, 2007. – 396 с.
21. Ісіченко Ігор, Архієпископ. Історія української літератури: епоха Бароко (XVII – XVIII ст.). Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Львів: Святогорець, 2011. – 568 с.
22. Ісіченко Ю.А. Києво-Печерський патерик у літературному процесі кінця XVI— початку ХУІІІ ст. на Україні / Ю. А. Ісіченко. – К.: Наукова думка, 1990. – 180 с.
23. Історія Русів / Пер. І. Драча; вступ ст. В. Шевчука. – К.: Рад.письменник, 1991. – 318 с.
24. Києво-Печерський Патерик. Вступ. Текст. Примітки. – К.: Час, 1991. – 278 с.
25. Київський літопис // Літопис Руський / За Іпатським списком пер. Л. Махновець. – К., 1989.
26. Котляр М.Ф. Данило Галицький. – К.: Наукова думка, 1979. – 186 с.
27. Літопис гадяцького полковника Григорія Грабянки. / [пер. з староукр. Мови Р. І. Іванченко, передмова Ю. Луценко]. – К.: Знання, 1992. – 192 с.
28. Літопис Руський: За Іпатським списком переклав Л.Махновець. – К.: Дніпро, 1989. – ХУІ;

- 591 с. 29. Літопис Самовидця. / [підг. тексту та передмова Я. Дзири]. – К.: Наукова думка, 1971. – 206 с.
30. Лука Жидята. Повчання архієпископа Луки до братії // Золоте слово. Хрестоматія літератури України-Русі епохи Середньовіччя IX—XV століть. У 2 кн. – Кн. 1.– К.: Аконт, 2002. – С. 311—312.
31. Махновець Л. Слово про автора «Слова о полку Ігоревім»/ Леонід Махновець.. – К.: Видавництво при КДУ, 1989. – 264 с.
32. Мишанич О. Кризь віки. Літературно-критичні та історіографічні статті й дослідження / Олекса Мишанич. – К.: Обереги, 1996. – 348 с.
33. Павленко Г. І. Становлення історичної белетристики в давній українській літературі / Г. І. Павленко. – К.: Наукова думка, 1984. – 325 с.
34. Патерик Києво-Печерський. – К.: Видавничий Дім «КМ Академія», 2001. – 348 с.
35. Пелешенко Ю. Українська література пізнього Середньовіччя (друга половина XIII – XV ст.): Джерела. Система жанрів. Духовні інтенції \ Юрій Пелешенко. – К., 2004. – 422 с.
36. Перетц В. М. Слово о полку Ігоревім. Пам'ятка феодальної України-Руси XII віку. Вступ. Текст. Коментар / В. М. Перетц. – Київ: З друкарні Української Академії Наук, 1926. – 345 с.
37. Повісті врем'яних літ: Літопис (за Іпатським списком) // Золоте слово. Хрестоматія літератури України-Русі епохи Середньовіччя IX—XV століть: у 2-х кн. – Кн. 1. – К.: Аконт, 2002. – С. 460—781.
38. Сковорода Григорій. Сад Божественних пісень. Сад божественних ідей / Підг. тексту, передмова та коментарі Леоніда Ушкалова. – Х., 2002. – 128 с.
39. Сліпушко О. М. Софія київська. Українська література Середньовіччя: доба Київської Русі (X-XIII століття) / О.М. Сліпушко. – К.: Аконт, 2002. – 399 с.
40. Сліпушко О. Еволюція та функціонування літературних об'єктів у книжності Києворуської держави (XI - перша половина XIII ст.): монографія / Оксана Сліпушко. – К.: Аконт, 2009. – 416 с. (Наукове видання).
41. Сліпушко О. Література Київської Русі. Нариси / Оксана Сліпушко. – К.: Українська мова і література, 2005. – 111 с.
42. Слово о полку Ігоревім / Упоряд. та примітки О. Мишанича. – К.: Радянська школа, 1986. – 310 с.
43. Слово про похід Ігорів, Ігоря, сина Святослава, внука Олега // Золоте слово. Хрестоматія літератури України-Русі епохи Середньовіччя IX—XV століть. У 2 кн. – К. 2. – К.: Аконт, 2002. – С. 356-391.
44. Толочко П.П. Давньоруські літописи і літописці XI—XIII ст. / П.П. Толочко. – К.: Наукова думка, 2005. – 362 с.
45. Толочко П. П. Літописи Київської Русі / П. П. Толочко. – К.: Київська Академія Євробізнесу, 1994. – 85 с.
46. Українська література XVII ст.: Синкретична писемність. Поезія. Драматургія. Белетристика. / [упорядкув., приміт., вступ стаття В. І. Кречетень]. – К., 1987. – 608 с.
47. Українська література XVIII ст.: Поетичні твори. Драматичні твори. Прозові твори. / [упорядкув., приміт., вступ стаття О. В. Мишанича, ред. тому В. І. Кречетень]. – К.: Наукова думка, 1983. – С. 357–383.
48. Українські гуманісти епохи Відродження: Антологія: У 2 ч. Ч.1 / Відп. ред. В.Нічик. – К.:

Наукова думка; Основи, 1995. – 431 с.

49. Ушкалов Л. В. Григорій Сковорода: семінарій. – Харків: Майдан, 2004. – 776 с.

50. Ушкалов Л. Світ українського Бароко / Леонід Ушкалов. – Харків: Око, 1994. – 108 с.

51. Ушкалов Л. Українське барокове богومислення. Сім етюдів про Григорія Сковороду / Леонід Ушкалов. – Харків: Акта, 2001. – 221 с.

52. Франко І. Я. Історія української літератури // І. Я. Франко. Зібрання творів: у 50-ти томах. – Т. 40. – К.: Наукова думка, 1983. – С. 7–372.

53. Франко І. Я. Літописна основа «Слова о полку Ігоревім» // Франко І. Я. Зібрання творів у 50-ти томах. – Т. 39. – К.: Наукова думка, 1983. – С. 359-507.

54. Франко І. Я. Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р. // Франко І. Я. Зібрання творів у 50-ти томах. – Т. 41. – К.: Наукова думка, 1983. – С. 194 - 470.

55. Целік Т. В. Особистісне начало у філософській культурі Київської Русі / Т. В. Целік. – К.: Видавець ПАРАПАН, 2005. – 310 с.

56. Чижевський Д. Історія української літератури: Від початків до доби реалізму / Дмитро Чижевський. – Тернопіль: МПП «Презент» за участю товариства «Феміна», 1994. – 480 с.

57. Чижевський Д. І. Порівняльна історія слов'янських літератур: У двох книгах / Переклад з німецької. – К.: ВЦ «Академія», 2005. – 288 с.

58. Чижевський Д. І. Український літературний барок: нариси / Д. І. Чижевський. – Харків: Акта, 2003. – 460 с.

59. Чижевський Д. Філософія Г. С. Сковороди / Дмитро Чижевський [підг. тексту, мовна ред. і вступн. стаття Леоніда Ушкалова]. – Харків: Акта, 2003. – 432 с.

60. Шевчук В. Муза Роксоланська: Українська література XVI – XVIII століть: У 2 кн. / Валерій Шевчук. – Кн. 1. Ренесанс. Раннє Бароко. – К.: Либідь, 2004. – 400 с.

61. Шевчук В. Муза Роксоланська: Українська література XVI–XVIII ст. У 2 –х кн. / Валерій Шевчук. – Книга 2. Розвинене бароко. – К.: Либідь, 2005. – 729 с.

62. Шевчук В. О. Іван Вишенський і його послання // І. Вишенський. Твори. – К., 1986. – С. 3–18.

63. Шевчук В. О. Пізнаний і непізнаний Сфінкс: Григорій Сковорода сучасними очима: розмисли / В. О. Шевчук. – К.: Пульсари, 2008. – 528 с.

64. Шевчук В. Personae verbum (Слово і постасне) [Текст]: розмисел / Валерій Шевчук. – К.: Твім інтер, 2001. – 261 с. – (Літературно-наукове видання).

65. Яременко В. Володимир Мономах / Василь Яременко // Володимир Мономах. Повчання. Статут Володимира Всеволодовича. – К.: МАУП, 2006. – С. 3-28.

66. Яременко В. В. Перший світоч землі української / В. В. Яременко // Митрополит Іларіон. Про Закон Мойсеєм даний і про Благодать та Істину в Ісусі Христі втілених. – К.: МАУП, 2004. – С. 3 –28. 51

67. Яременко В. Літописець Нестор і його «Повісті врем`яних літ»/ Василь Яременко // Золоте слово. Хрестоматія літератури України-Русі епохи Середньовіччя IX—XV століть. У 2 кн. – Кн.1. – К.: Аконті, 2002. – С. 438-459.

68. Яременко В. Святий Кирило Турівський, «златословесний витія»/ Василь Яременко // Золоте слово. Хрестоматія літератури України-Русі епохи Середньовіччя IX—XV століть. У 2 кн. – Кн. 2. – К.: Аконті, 2002. – С. 158-160.

15. Електронні ресурси

Джерела в Інтернеті.

Пошукові служби

[http:// ya.ru](http://ya.ru)

<http:// google.com>

<http:// yahoo.com>

<http:// rambler.ru>

<http:// aort.ru>

<http:// search.msn.com>

Електронні бібліотеки

<http:// lib.ru>

<http:// lib.ru /POEEAST>

<http:// pergam.chat.ru>

<http:// feb-web.ru><http:// disser.h10.ru>

<http:// chtyvo.org.ua> / – електронна бібліотека «Чтиво» – книгозбірня україномовної літератури.

<http:// lib.aldebaran.ru> – електронна бібліотека.

<http:// www.exlibris.org.ua> – сайт української електронної бібліотеки «EXLIBRIS»

<http:// www.gak.com.ua> – сайт «Гоголівської академія», де міститься бібліотека української літератури.

<http:// www.ilnan.gov.ua> – сайт Інституту літератури імені Т.Шевченка НАН України

<http:// www.lib.ru/SU/UKRAINA> – електронна бібліотека української класики та сучасної української літератури.

<http:// www.mosbul.ru> – електронна бібліотека української літератури.

<http:// www.nbu.gov.ua> – сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського, де розміщений електронний фонд літературознавчих матеріалів.

<http:// www.poetryclub.com.ua> – сайт «Клубу поезії», який містить бібліотеку класиків поезії всіх країн.

<http:// www.poetuka.uazone.net>

Інформаційні:

1. Білоус П. В. Історія української літератури XI-XVIII ст. – К.: Академія, 2009. – 423 с.

2. Возняк М. Історія української літератури. У 2 кн. Кн.1. – Львів, 1992. – 696 с.

3. Грушевський М. Історія української літератури: в 6 т., 9 кн. – К.: Либідь, 1993-1995.

4. Давня українська література: Хрестоматія / Упор. М. Сулима. – К., 1992.

5. Давня українська література: хрестоматія / Упор. М. Сулима. – К., 1993.

6. Грицай М. С., Микитась В. Л., Шолом Ф. Я. Давня українська література. – К., 1989.

7. Золоте слово. Хрестоматія літератури України-Русі епохи Середньовіччя IX-XV століть: У 2 кн. Кн.1. / За ред. В. Яременка. – К.: Аконт, 2002.

8. Полек В. Т. Історія української літератури X-XVIII ст. – К., 1994. – 141 с.

9. Соболь В. З глибини віків: Вивчення давньої української літератури в школі: Посібник для вчителя. – К.: Зодіак-ЕКО, 1995. – 192 с..

10. Історія української літератури XIX ст.: У 2 кн. Кн. 1: Підручник / За ред. акад. М. Г. Жулинського. – К.: Либідь, 2005. – 656 с.

11. Історія української літератури 1-ї пол. XIX ст.: Підручник для студентів філологічних факультетів університетів (С. І. Дігтяр, Г. К. Сидоренко, І. П. Скрипник) За ред. І. П. Скрипник. – Київ: Вища школа, 1980.
12. Історія української літератури 1-ої пол. XIX ст. за ред. П. К. Волинського. – Київ, 1964.
13. Новак О. Історія української літератури (давньої). Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 223 с.
14. Пелешенко Ю. Українська література пізнього Середньовіччя (друга половина XIII-XV ст). К.: Фоліант, 2004. – 422 с.